

ВІСНИК

СКОВОРОДИНІВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

*"Ми сотворим світ получший,
Бозихдем день веселейший"*
Т.С.Сковорода

ХАРКІВ 2019

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди**

***ВІСНИК
СКОВОРОДИНІВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ***

Збірник наукових праць

Харків – 2019

Наукове видання

***ВІСНИК
СКОВОРОДИНІВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ***

Збірник наукових праць

*Відповідальний за випуск:
доктор пед. наук, доцент Кабусь Н. Д.*

*Відповідальність за зміст та дотримання вимог академічної
добросовісності несуть автори*

Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди.
Україна, 61002, м. Харків, вул. Алчевських, 29.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Бєловол Т.В.

Формування пізнавального інтересу учнів у вивченні математики у ЗЗСО шляхом використання історичних матеріалів з математики 7

Богів А.С.

Шляхи застосування здоров'язберігаючих технологій в управлінні навчально-виховним процесом навчального закладу 12

Бондар М.І.

Етапи розвитку фонематичних процесів у дітей з мовленнєвими порушеннями 18

Візіренко О.В.

Актуальність підготовки майбутніх соціальних педагогів до профорієнтаційної роботи у закладах загальної середньої освіти 21

Жиліна Г.В.

Формування зорово-просторових уявлень у процесі логопедичних занять з дітьми старшого дошкільного віку зі стертою формою дизартрії 23

Калініченко Т.М.

Вищі навчальні заклади України початку 20-Х рр. ХХ століття 28

Лісова Т.В.

Ігри в логокорекційній роботі з дітьми із загальним недорозвиненням мовлення 33

Олефіренко Н.В.

Ігри з папером як засіб розвитку дрібної моторики у дітей дошкільного віку .. 38

Пластун Т.І.

Соціально-педагогічна діяльність з реабілітації дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї 42

Плахотнік Д.В.

Переваги та недоліки юридичної освіти в іноземних державах 45

Ткаченко Н.В.

Особливості роботи з розвитку фонематичних процесів у молодших школярів із загальним недорозвиненням мовлення III рівня в умовах інклюзивного навчання 50

РОЗДІЛ 2. СУСПІЛЬНІ НАУКИ

Власенко Я.В.

Формування та розвиток технопарків як елемента інноваційної інфраструктури економіки 56

Деркач А.С.

Стан та тенденції розвитку ринку онлайн-освіти в Україні 61

Клець А.О.

Розвиток французької жіночої преси (XVIII-XIX ст.) 66

Лучинський М.О.

Соціально-економічний розвиток Чилі у роки президенства А. Піночета 71

Марчак О.Ю.

Типологізація образів людини в урбаністичній культурі модерну на прикладі Слобожанщини 76

РОЗДІЛ 3. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, ЗДОРОВ'Я І СПОРТ

Басс-Вайндінер Т.Б.

Етіологічні фактори розвитку порушень голосу викладачів 81

Карпишина К.

Тип вегетативної регуляції серцево-судинної системи та рівень адаптаційних можливостей 86

Хакімова А.Б., Коц С.М., Коц В.П.

Дослідження працездатності у дітей перших класів 89

Халимендик К.О.

Порушення голосу у дітей дошкільного віку 93

Цимбалюк Ж.О., Козєєв І.В.

Фактори впливу на рівень функціонального стану організму педагогів в процесі роботи 96

Шип Н.Є., Воропаєва О.В.

Вплив занять рухливими іграми на здоров'я та фізичний розвиток дітей дошкільного віку 100

Яловега А.В.

Взаємозв'язок вихователя і батьків у питанні фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку	104
--	-----

РОЗДІЛ 4. ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

Артюхова Я.А.

Звертання у функціональній сфері апеляції сучасної української мови	110
---	-----

Волокітіна Ю.О.

Порівняння в «Мисливських усмішках» Остапа Вишні: структурний аспект ...	113
--	-----

Гріцай Т.В.

Сковородіана Ушкалова	116
-----------------------------	-----

Дем'яненко Ю. М.

Еволюція образу «маленької людини» в творчості російських письменників XIX століття	119
---	-----

Жукова А.Є.

Відбиття національно-культурного світосприйняття у фразеологізмах з компонентом «кінь» в українській та англійській мовах	124
---	-----

Камишан О.П.

Інтерактивні методи на уроках української літератури	127
--	-----

Лигова А.П.

Концепти війни та кохання у творі Шань Са «Гравчиня в Го»	131
---	-----

Ляпін Р.С.

Постмодерністські принципи побудови малої прози А. Гаврилова (огляд літератури)	134
---	-----

Науменко О.В.

Роль аналогії в оновленні лексикону сучасної української мови	138
---	-----

Саакова С.О.

Психологія героя у творі Мілана Кундери «Вальс на прощання»	141
---	-----

Скалаух А.С.

Релігійна лексика й фразеологія як підґрунтя тропіки в поезії Ліни Костенко	145
---	-----

Хоу Цяньнань

Місце Л.М. Толстого в китайському літературному дискурсі	148
--	-----

РОЗДІЛ 5. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Руденко В.С.

Виникнення та розвиток гончарства в Україні 153

Сагіна Ю.В.

Про “духовне у мистецтві” Василя Кандинського 156

Семенюк І.М.

Технологія створення травлянки та вплив писанкарства на етнокультурний
розвиток студентів 159

Умірзакова К.В.

Супрематизм К. Малевича 161

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ 165

	ліс»), «Що переплутав художник?», слуховий диктант «Будинок». ІЛ: «Пори року», «Бабусині клубочки», «Опиши шлях зайчика до яблуні за планом». ДІ: «Літаки» (скласти з геометричних фігур), «Склади візерунок з геометричних фігур».
--	--

Отже, розроблений та апробований проект розв'язував цілий комплекс завдань: сприяв розвитку зорово-просторових уявлень у дітей зі стертою формою дизартрії, а також розвивав у них артикуляційну, дрібну та загальну моторику, сприяв покращенню лексико-граматичної, фонетико-фонематичної сторін мовлення та формуванню навичок зв'язного мовлення.

Список використаних джерел

1. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук. кер. В. Огнев'юк // Мін. осв. і науки України, Київ. ун-т імені Б. Грінченко. К., 2016. 304 с.
2. Хрестоматія з логопедії. / За ред. Шеремет М.К. К.: КНТ, 2006. 360 с.

Калініченко Т.М.

аспірант кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи
Харківського національного педагогічного університету імені
Г.С. Сковороди

ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ УКРАЇНИ ПОЧАТКУ 20-Х РР. XX СТОЛІТТЯ

Актуальність дослідження зумовлюється тим, що сьогодні є потреба переосмислення і засвоєння історико-педагогічного досвіду розвитку освіти на українських землях початку XX ст. Метою даної статті є аналіз науково-

історичної літератури, для з'ясування особливостей організації освітнього процесу у вищих навчальних закладах України на початку 20-х рр. XX століття.

Один з керівників Наркомосвіти періоду 20-х років Я. П. Ряппо стверджував, що «лише з 1920 року, коли на Україні осіла Радянська влада, починається радянське культурно-освітнє будівництво [5, с. 419]. На нашу думку, цей вислів слід розуміти так, що фактично дане будівництво (принаймні у сфері вищої школи) розпочалося у 1921 році, оскільки, по-перше більшовицька влада остаточно «осіла» в тогочасних межах України, витіснивши залишки військ С. В. Петлюри на територію Польщі, тільки наприкінці 1920 року.

По-друге, у 1920 році ще тривав процес докорінної руйнації попередньої системи освіти, ініційований більшовиками роком раніше, який у галузі вищої освіти полягав зокрема у зміні структури керівництва навчальними закладами (впровадження посади комісара з правами, рівнозначними ректорським), ліквідації університетів, наданні права вступу до інститутів молоді без середньої освіти, відміні плати за навчання, скасування вчених ступенів та звань, ліквідації балової системи оцінювання знань та випускних іспитів тощо; а от надалі, і саме у ході розбудови радянської системи освіти, всі ці заходи були визнані помилковими (неофіційно), внаслідок чого поступово анульовані.

Визначальним етапом на шляху створення цієї системи стала Третя Всеукраїнська нарада по освіті, яка проходила з 15 по 30 червня 1921 року і визначила напрям перебудови: «основою нової системи... є професійно-технічна і спеціальна-наукова освіта, ... сувора обмежена трьома рівнями: профшколою, технікумом і інститутом» (початковою, середньою і вищою ланками професійної освіти відповідно). Одночасно проголошувалося, що «спадщина поміщицького, капіталістичного суспільства, дореволюційні навчальні заклади, які не задовольняли навіть вимогам тогочасного капіталізму, підлягають остаточній ліквідації», в процесі якої «всі загальноосвітні, гуманітарні установи, як вищі, так і середні (академії, університети,

учительські семінарії, комерційні училища, торгові школи тощо) ліквідуються з передачею їх інтелектуальних і матеріальних ресурсів» у вищезазначені «установи профосу нормального типу», а всі колишні технічні ремісничі, сільськогосподарські та інші школи виробничого характеру повинні бути реформовані в свій нормальний тип (тобто у профшколи, технікуми або інститути) [4, с. 6-7].

Творцем ідеї побудови професійно-технічної освіти в Україні був щойно згаданий Я. П. Ряппо, який перебуваючи у той час на посаді заступника народного комісара освіти, очолював і Головпрофос. Ця ідея, ухвалена тією ж Третньою Всеукраїнською нарадою, вносила певні зміни до розглянутого раніше проекту розвитку освіти Г. Ф. Гринька, які полягали у тому, що третій етап системи Г. Ф. Гринька – професійна освіта – повинен ґрунтуватися на виробничому принципі, а саме на галузях народного господарства, і складатися з так званих вертикалей (індустріально-технічної, сільськогосподарської медичної тощо) та горизонталей (профшколи, технікума, інститута). За даними дослідників, у той час мережа вищої освіти, в якій навчалося біля 57 тисяч студентів, складалася з таких вертикалей: індустріально-технічної (чотири інститути), сільськогосподарської (сім ВНЗ), педагогічної (тринадцять), медичної (сім вищих навчальних закладів, з них чотири медичних і три фармацевтичних), соціально-економічної (інститут у Києві, Харкові та Одесі), мистецької (художніх ВНЗ – 2, музично-драматичних – 3); при цьому чотири останні вертикалі нижчої освітньої ланки (професійних шкіл) у своєму складі не мали [1, с. 638; 2, с. 73-75].

Виконуючи постанову Третньої Всеукраїнської наради по освіті про розформування навчальних закладів гуманітарного спрямування, Наркомос УСРР розгорнув роботу по ліквідації спадкоємців університетів. Зокрема, Харківська академія теоретичних знань, створена, як зазначалося раніше шляхом послідовного реформування двох факультетів університету та Вищих жіночих курсів у тимчасові педагогічні курси, а останніх – в Академію, у

відповідності з постановою колегії Наркомосу у червні 1921 року була перетворена в інститут народної освіти (ІНО), призначений для підготовки висококваліфікованих педагогічних кадрів. Аналогічні вищі навчальні заклади (завдяки використанню «інтелектуальних і матеріальних ресурсів» колишніх університетів виникли також у Києві, Одесі, Катеринославі та Кам'янці-Подільському (при цьому відзначимо, що в інших республіках, на відміну від України, університети продовжували свою діяльність; так в Російській Федерації у 1920 році до існуючих університетів були додані Далекосхідний та Уральський; у тому ж році організовані Єреванський та Ташкентський, а в наступному – Білоруський та інші). Крім того, ще вісім ІНО були створені в УСРР на базі педагогічних інститутів у Вінниці, Глухові, Житомирі, Миколаєві, Полтаві, Херсоні, Чернігові та Ніжинського історико-філологічного інституту [6, с. 306-307; 2, с. 72].

Харківський, Київський, Одеський та Катеринославський інститути народної освіти мали в своєму складі два факультети: професійної освіти і соціального виховання, а всі інші лише один (соціального виховання дітей) [2, с. 72].

Факультети профосвіти орієнтувалися на підготовку вчителів для професійних шкіл, шкіл фабрично-заводського учнівства та викладачів технікумів і структурно поділялися на секції: наприклад, в Харківському ІНО на математичну, соціально-історичну та мови і літератури (надалі замість секцій були створені відділення: техно-математичне з хімічною секцією, агро-біологічне, соціально-економічне). Факультети соціального виховання призначалися для підготовки вихователів дитячих садків та дитбудинків, вчителів трудової семирічної школи та інструкторів трудових процесів в них тощо, і мали дещо іншу, порівняно з факультетами профосвіти, структуру; так, в тому ж Харківському інституті народної освіти на цьому факультеті не передбачалося ніяких спеціалізацій, крім педагогічного (вивчення життя дітей та організація роботи з ними); лише на протязі останніх трьох семестрів

існували індустріально-технічний та сільськогосподарський ухили (втім, в середині 20-х років були створені нові: переддошкільний, дошкільний, шкільний і соціально-правової охорони неповнолітніх).

До цього слід додати, що у 1925 році у Харківському інституті народної освіти (єдиному серед українських ІНО) був створений і третій факультет – політичної освіти, який мав «своїм завданням підготувати організаторів політосвітньої роботи... (завклубів, завсільбудів, робітників округових та районних інспектур політосвіти). На перших порах даний факультет складався з двох відділень: міського і сільського, але згодом вони були перетворені на шкільно-курсове та бібліотечне і доповнені антирелігійним відділення [6, с. 307-324; 3, с. 17-18].

Шляхи розв'язання визначеної проблеми полягають у переосмисленні уроків минулого, засвоєнні історичного досвіду розвитку освіти на теренах українських земель на початку 20-х рр. XX століття. Вище зазначене дозволяє зробити висновок про те, що з 1920 року починається створення нової культурно-освітньої системи вищих навчальних закладів України, пов'язане з приходом до влади більшовиків. На основі історіографічного аналізу наукової літератури і деяких архівних джерел систематизовані теоретичні положення системи вітчизняних вищих навчальних закладів досліджуваного періоду.

Список використаних джерел

1. Зайченко І. В. Історія педагогіки: посібник у 2-х кн. К. : вид. дім «Слово», 2010. Кн. 2. 1032 с.
2. Пітов В. І. Вища школа Української РСР. К. : Вид-во Київського ун-ту, 1967. Ч. 1 (1917-1945 рр.). 395 с.
3. Правила приймання до факультету політосвіти Харківського ІНО на 1927/28 рік. *Бюлетень народного комісаріату освіти*. 1928. № 18. С. 17-19.
4. Резолюція по Профорбу, прийнята III Всеукраїнською народною освітою (15-30 червня 1921 р.). *Бюлетень народного комісаріату освіти*. 1921. Ч. 5. С. 5-9.

5. Ряппо Я. П. Новий етап в праці Наркомосвіти. *Хрестоматія з історії педагогіки : у 2-х т.* Харків : Вид. ХНАДУ, 2011. С. 419-423.

6. Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна за 200 років / В.С. Бакіров, В.М. Духопельников, Б.П. Зайцев та ін. Харків: Фоліо, 2004. 750 с.

Лісова Т.В.

магістрант спеціальності «Спеціальна освіта»

Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

ІГРИ В ЛОГОКОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ

*Науковий керівник – кандидат педагогічних наук,
доцент Сінопальнікова Н. М.*

З огляду на достатньо об'ємний діапазон мовленнєвих порушень важливо обрати правильні методи корекції. Для дітей дошкільного віку найбільш ефективними є гра.

Теоретичний аналіз спеціальної методичної, педагогіко-психологічної та логопедичної літератури засвідчив наявність значного інтересу дослідників до питань організації занять в ігровій формі, підвищення якості корекції мовлення в логопедичній роботі. Ідеї А. Бондаренка, А. Максакова, В. Селіверстова, Г. Тумакової, Г. Швайко та ін. знайшли своє логічне продовження у роботах наших сучасників: Л. Артемової, І. Калмикової, Е. Наумової, Н. Новотворцевої, В. Цвинтарного. Ці ж питання постійно хвилюють і практиків.

В. Сухомлинський писав: “Гра – величезне світле вікно, через яке в духовний світ дитини вливається поживний струмінь уявлень, понять про

УДК 378:001.891
ББК 74.580.268
В 53

Редакційна колегія:

Головний редактор – Бойчук Юрій Дмитрович, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Заступник головного редактора – Кабусь Наталія Дмитрівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

*Рекомендовано редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди,
протокол № 6 від 05. 11. 2019 р.*

В 53 Вісник Сковородинівської академії молодих учених :
збірник наукових праць / за загальною редакцією
проф. Бойчука Ю. Д. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2019. 169 с.

Збірник містить наукові праці, які присвячені висвітленню теоретичних і практичних результатів наукових досліджень молодих науковців, викладачів закладів вищої освіти, докторантів, аспірантів, магістрантів, студентів з актуальних питань розвитку науки, історичного досвіду, сьогодення та перспективи досліджень із найважливіших галузей психолого-педагогічних, суспільних, природничо-математичних, філологічних, мистецтвознавчих наук, фізичної культури, здоров'я і спорту.

© Автори статей, 2019

© ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2019